

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi–Widzewa w Łodzi zasądził od pozwanego H. B. na rzecz powoda Raport 4 Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w K. kwotę 884,56 zł

z ustawowymi odsetkami od dnia 4 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałej części, tj. w zakresie kwoty 1.317,68 złotych wraz

z odsetkami z tytułu kary umownej za zaprzestanie terminowego regulowania należności. Sąd Rejonowy zasądził również od pozwanego na rzecz powoda kwotę 233,28 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany H. B. w dniu 20 czerwca 2010 roku zawarł z P4 Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych – internetowych, nr (...) (nr konta klienta (...)) w ramach promocji „Święta z P. O.”, wybierając taryfę „P. O. (...)”. Umowa została zawarta na czas oznaczony i obejmowała 18 pełnych cykli rozliczeniowych. Okres rozliczeniowy przypadał od 10-go dnia danego miesiąca do 9-go dnia następnego miesiąca. W związku z umową pozwanemu została udzielona ulga w wysokości 582 zł.

Regulamin Świadczenia Usług (...) dostępu do Internetu P4 Sp. z o.o. dla abonentów, Cennik Usług (...) oraz Regulamin (...) stanowiły integralny załącznik do opisaney umowy. Pozwany potwierdził, że otrzymał i zaakceptował powyższe regulacje.

Zgodnie z postanowieniami umowy (...) zobowiązany był do świadczenia na rzecz pozwanego usług telekomunikacyjnych, zaś pozwany do uiszczania należności wynikających z rachunków telekomunikacyjnych.

Stosownie do treści warunków oferty promocyjnej oraz treści Regulaminu Świadczenia Usług (...), w przypadku umowy zawartej na czas określony, której zawarcie wiązało się z przyznaniem abonentowi przez operatora ulgi, operator uprawniony był żądać kary umownej z tytułu rozwiązania umowy przez abonenta lub przez operatora z przyczyn leżących po stronie abonenta przed upływem okresu, na który umowa została zawarta, w wysokości nieprzekraczającej równowartości przyznanej ulgi, pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania.

Stosownie do postanowień Regulaminu Świadczenia Usług (...) w przypadku naruszenia przez pozwanego postanowień umowy, w szczególności w zakresie obowiązku ponoszenia opłat, P4 został uprawniony do rozwiązania umowy w każdym czasie ze skutkiem natychmiastowym bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Umowa, o której mowa wyżej, została przez pozwanego przedłużona na kolejne 18 cykli rozliczeniowych w ramach aneksu z dnia 23 listopada 2011 roku. W ramach aneksu pozwany wybrał taryfę (...), a przyznana mu ulga wyniosła 724 zł.

W dniu 23 listopada 2011 roku pozwany zawarł z pierwotnym wierzycielem dwie inne umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych o numerach: (...) (nr konta klienta (...)) i (...) (nr konta klienta (...)). Umowy te zostały zawarte na czas określony 24 miesięcy, a przyznana abonentowi ulga wyniosła odpowiednio 1.272 zł i 1.346 zł.

Regulamin Świadczenia Usług (...), Cennik Usług (...) oraz Regulamin (...) stanowiły integralny załącznik do opisanych umów. Pozwany potwierdził, że otrzymał i zaakceptował powyższe regulacje.

Zapisy obu umów w zakresie obowiązków stron, uprawnienia operatora do nałożenia kary umownej oraz możliwości rozwiązania umowy, były tożsame co w umowie z dnia 20 czerwca 2010 roku i wynikały z warunków promocji oraz Regulaminu Świadczenia Usług (...).

Operator komórkowy zgodnie z treścią w/w umów świadczył na rzecz pozwanego usługi telekomunikacyjne, za które wystawiał faktury VAT.

Z tytułu umów nr (...) (usługi telekomunikacyjne internetowe) i (...) (usługi telekomunikacyjne), a zatem dla nr konta klienta (...), pierwotny wierzyciel wystawił następujące faktury VAT:

- nr (...) z dnia 12 września 2012 roku opiewającą na kwotę 175,20 zł z terminem płatności do dnia 26 września 2012 roku,

- nr (...) z dnia 12 października 2012 roku, opiewającą na kwotę 223,20 zł z terminem płatności do dnia 26 października 2012 roku,

- nr (...) z dnia 12 listopada 2012 roku, opiewającą na kwotę 129,28 zł z terminem płatności do dnia 26 listopada 2012 roku.

Z tytułu umowy nr (...) (usługi telekomunikacyjne), a więc dla nr konta klienta (...), pierwotny wierzyciel wystawił następujące faktury VAT:

- nr (...) z dnia 12 września 2012 roku, opiewającą na kwotę 68 zł z terminem płatności do dnia 26 września 2012 roku,

- nr (...) z dnia 12 października 2012 roku, opiewającą na kwotę 68 zł z terminem płatności do dnia 26 października 2012 roku,

- o nr (...) z dnia 12 listopada 2012 roku, opiewającą na kwotę 68 zł z terminem płatności do dnia 26 listopada 2012 roku.

Pozwany nie zapłacił w terminie należności, wynikających z faktur, o których mowa wyżej, na skutek czego pierwotny wierzyciel wypowiedział pozwanemu zawarte z nim umowy.

W związku z rozwiązaniem umów, w oparciu o zapisy § 16 pkt 13 Regulaminu Świadczenia Usług (...), pierwotny wierzyciel wystawił trzy noty debetowe:

- nr (...) do umowy nr (...), opiewającą na kwotę 173,76 zł, z terminem płatności do dnia 20 lutego 2013 roku;

- nr (...) do umowy nr (...), opiewającą na kwotę 548,98 zł, z terminem płatności do dnia 20 lutego 2013 roku;

- nr (...) do umowy nr (...), opiewającą na kwotę 594,94 zł, z terminem płatności do dnia 20 lutego 2013 roku.

W dniu 10 kwietnia 2014 roku powód zawarł z P4 Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. umowę o przelew wierzytelności m.in. wobec dłużnika H. B., wynikającej z tytułu umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

W wyciągu z listy dłużników, stanowiącym załącznik do umowy cesji, zadłużenie pozwanego zostało określone na łączną kwotę 2.049,36 zł.

Odsetki ustawowe naliczone od wskazanych faktur VAT za okres od dnia wymagalności każdej z nich oraz ich wartości do dnia 3 czerwca 2014 roku wyniosły łącznie 152,88 zł.

Pismem opatrzonym datą 21 maja 2014 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 2.412,39 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił bądź jako niesporny, bądź w oparciu o dowody z powołanych dokumentów, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za jedynie częściowo zasadne - zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwoty określone w fakturach za świadczenie usług telekomunikacyjnych wraz

ze skapitalizowanymi odsetkami od tych kwot naliczonymi od dnia następnego po terminach płatności, do dnia wytoczenia powództwa w łącznej kwocie 884,56 zł (731,68 zł należność główna i 152,88 zł skapitalizowane odsetki) uznając, że istnienie ww. wierzytelności z tytułu świadczonych usług, jej wysokość i wymagalność oraz legitymacja powoda do jej dochodzenia od pozwanego nie budzi wątpliwości.

Sąd Rejonowy oddalił natomiast powództwo w części dotyczącej żądania zapłaty przez pozwanego kwoty 1.317,68 złotych wraz z odsetkami z tytułu kary umownej za zaprzestanie terminowego regulowania należności („opłaty specjalnej za przedterminowe rozwiązanie umowy”). W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał, że wynikające z zawartych z powodem umów zobowiązania pozwanego niewątpliwie były od początku zobowiązaniami stricte pieniężnymi. (...) z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zobowiązała się do świadczenia na rzecz pozwanego określonych usług telekomunikacyjnych, natomiast pozwany, jako abonent, zobowiązany był do opłacania abonamentu i płacenia za inne usługi zgodnie z cennikiem.

W związku z powyższym, zdaniem Sądu Rejonowego, zgodnie z treścią art. 483 § 1 k.c. zastrzeżenie na rzecz powoda kar umownych uznać należy za niedopuszczalne i jako takie w świetle przepisu art. 58 k.c. nieważne.

Nadto Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 385¹ § 1 i 3 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione indywidualnie, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Pozwany jako abonent nie miał rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych, w tym postanowień Warunków Oferty Promocyjnej oraz Regulaminu Świadczenia Usług (...). Postanowienia te zostały mu narzucone przez operatora sieci komórkowej. Zdaniem Sądu Rejonowego postanowienie o karze umownej zawarte w w/w dokumentach, kształtują prawa i obowiązki pozwanego jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a tym samym nie wiążą pozwanego.

Apelację od wskazanego wyroku złożyła strona powodowa, zaskarżając go w części oddalającej powództwo (pkt 2). Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

1) rażące naruszenie przepisów regulujących postępowanie cywilne, tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- naruszenie przez Sąd obowiązku rozpoznania całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i nieuwzględnienie zarówno podstawy umownej jak i prawnej do naliczenia pozwanemu kary umownej z tytułu nienależytego wykonania zawartej z operatorem telefonicznej umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych;
- błędne przyjęcie, na skutek wyłącznie pobieżnego rozpoznania niniejszej sprawy, iż powód nie wykazał podstawy i zasadności naliczenia pozwanemu kary umownej, podczas gdy zastrzeżono ją, podobnie jak treść art. 57 ust. 6 ustawy Prawo telekomunikacyjne, w razie nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego abonenta w postaci zobowiązania do utrzymania aktywnych kart SIM przy zawarciu umów przez wskazany w nich czas;
- pominięcie przez Sąd treści warunków promocyjnych obowiązujących pozwanego i załączonych do pozwu, z których jednoznacznie wynikają zobowiązania pozwanego, jak i skutki nienależytego ich wykonania, w tym uprawnienie operatora do naliczenia każdorazowo kary umownej w razie nienależytego wykonywania przez pozwanego zobowiązania;

- nieuwzględnienie niewykazania przez pozwanego, aby w sposób należyty wywiązał się z ciążących na nim zobowiązań wynikających z zawartych z operatorem umów,

- nieuwzględnienie, iż dowodowi podlegają jedynie fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie i wynikającą z niej zasadę facta probantur iura novit curia, z której wynika, iż sąd zna prawo, co w efekcie doprowadziło Sąd do błędnego wniosku, iż powód nie wyjaśnił zasady naliczenia kary umownej na rzecz pozwanego, podczas gdy zasady te wynikają z załączonego do pozwu przez powoda regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych dla abonentów oraz art. 57 ust. 6 ustawy Prawo telekomunikacyjne, które Sąd winien był znać,

- poprzez błędne przyjęcie, iż powód nie wykazał przyczyn rozwiązania zawartych przez pozwanego umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych w trybie natychmiastowym z winy abonenta, podczas gdy powód szczegółowo opisał wskazane okoliczności w treści pozwu i przytoczył na ich poparcie szereg dowodów;

b) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i w zw. z art. 6 k.p.c. wskutek nieuwzględnienia wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda w treści pozwu, w szczególności niezobowiązanie operatora do udostępnienia dokumentów stanowiących podstawę naliczenia kar umownych, a także szczegółowego rozliczenia kont abonenckich pozwanego, podczas gdy okoliczności, na które powód powołał wskazane dowody miały istotne znaczenie z punktu widzenia przedmiotu niniejszego postępowania, a powód składając stosowny wniosek skorzystał wyłącznie z uprawnień przysługujących stronie postępowania sądowego na podstawie art. 248 k.p.c. w sytuacji, gdy nie miał prawnych, ani faktycznych możliwości uzyskania tych dokumentów.

2) rażąco naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 483 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 57 ust. 6 ustawy Prawo telekomunikacyjne, poprzez:

- błędną wykładnię wskazanych przepisów, a w konsekwencji błędne uznanie, iż zachodzą wątpliwości w zakresie podstaw ukształtowania kary umownej w treści umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartych przez pozwanego z operatorem telefonicznym, podczas gdy zarówno podstawy jej naliczenia, jak i wysokość, wynikają wprost z zawartych przez pozwanego umów - w treści umów ujęto ich maksymalne wysokości, a w treści warunków promocyjnych obowiązujących spółkę jako abonenta podstawy ich naliczenia, a ponadto podstawy naliczenia wskazanych kar wynikają wprost z ustawy Prawo telekomunikacyjne;

- niezastosowanie art. 57 ust. 6 ustawy Prawo telekomunikacyjne i jego zupełne pominięcie, zwłaszcza w kontekście niewykazania przez pozwanego, aby wywiązał się w sposób należyty w stosunku do operatora z przyjętych na podstawie zawartych umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez cały okres ich obowiązywania, co skutkowało zawieszeniem przez operatora świadczonych na rzecz abonenta usług, a w konsekwencji rozwiązaniem zawartych umów i naliczeniem umówionych kar;

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie powództwa powoda w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za postępowanie w obu instancjach;

2) w razie uznania przez Sąd orzekający, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku, o uchylenie pkt 2 wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

W piśmie procesowym z dnia 19 czerwca 2015 r. (data wpływu), potraktowanym jako odpowiedź na apelację powoda pozwany wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa. Uznając ustalenia faktyczne poczynione w postępowaniu pierwszoinstancyjnym za prawidłowe, Sąd Okręgowy podziela je i przyjmuje za własne.

Niezasadny jest podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. Niezrozumiałym jest podnoszenie przez skarżącego w ramach uzasadnienia powyższego zarzutu twierdzeń o oddaleniu przez Sąd Rejonowy powództwa wobec uznania, że nie udowodnił dochodzonego roszczenia. Powyższe twierdzenie skarżącego nie odpowiada treści ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał bowiem wprost, że oddalenie powództwa w zakresie żądania kary umownej wynikało z prawnej niedopuszczalności jej zastrzeżenia (wobec pieniężnego charakteru zobowiązania pozwanego) w okolicznościach przedmiotowej sprawy, a nie z nieudowodnienia okoliczności faktycznych stanowiących uzasadnienie jej naliczenia.

Wszystkie pozostałe kwestie podnoszone przez skarżącego w ramach zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie dotyczą sfery ustaleń faktycznych. Te bowiem w niniejszej sprawie muszą być uznane za bezsporne. Zarzuty skarżącego sprowadzają się natomiast do kwestionowania tego, że przy określonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że brak było podstaw do zasądzenia od pozwanego kwoty kary umownej zastrzeżonej przez strony umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Tego typu ocena Sądu może być zwalczana jedynie w ramach zarzutów naruszenia prawa materialnego, a nie w ramach zarzutu błędnego ustalenia stanu faktycznego sprawy.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy zostały również przez niego w prawidłowy sposób ocenione pod względem materialnoprawnym.

Trafne jest zapatrywanie Sądu Rejonowego, iż opłaty specjalne zastrzeżone w przedmiotowych umowach stanowią w istocie kary umowne. Także Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że konstrukcja tych opłat jest zbieżna z regulacją art. 483 § 1 k.c. Postanowienie dotyczące opłat specjalnych, niekiedy nazywanych w regulaminach i cennikach także wprost karami umownymi, kreuje bowiem obowiązek zapłaty przez klienta określonej sumy pieniężnej w celu naprawienia szkody wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Należy jednak stwierdzić, że wprowadzenie takich postanowień do umowy stron nie mogło zostać uznane za skuteczne.

Podstawową tezę skarżącego jest twierdzenie, zgodnie z którym pozostawanie stroną umowy stanowi świadczenie niepieniężne. Przyjęcie takiej interpretacji otwierałoby drogę do skutecznego zastrzegania kar umownych na wypadek, gdyby rozwiązanie umowy nastąpiło z przyczyn leżących po stronie klienta (co w niniejszej sprawie niewątpliwie miało miejsce). Niemniej stanowisko skarżącego nie może zostać zaakceptowane, gdyż zmierza do obejścia przepisu art. 483 § 1 k.c. Samo „trwanie w umowie” (tu utrzymanie aktywnych kart SIM) w okolicznościach niniejszej sprawy nie może być uznane ze świadczenie. Świadczenie definowane jest jako zachowanie się dłużnika zgodne z treścią zobowiązania, zadośćczyniące godnemu ochronie interesowi wierzyciela i polegające na daniu, czynieniu, nieczynieniu lub znoszeniu. Już z powyższej definicji wynika, że świadczenie nie może być utożsamiane z samym zobowiązaniem. To ostatnie jest bowiem konstrukcją szerszą, której świadczenie jest jednym z elementów. Sąd Okręgowy dostrzega, że opłaty specjalne zostały zastrzeżone nie na wypadek nieuiszczenia należności za opłatę abonamentową i usługi, a dopiero na wypadek, gdyby z tych przyczyn (i w ogóle z przyczyn leżących po stronie klienta) umowa została rozwiązana. Nie wiadomo jednak na czym, jeśli nie na uiszczaniu comiesięcznych opłat, miałyby na gruncie analizowanej umowy polegać zachowanie czyniące zadość ochronie interesów wierzyciela. Samo trwanie w umowie, nie tylko nie służy ochronie określonych umową interesów operatora, ale w ogóle trudno o nim mówić jako

o świadczeniu w jednej z czterech wymienionych postaci. W związku z tym należy stwierdzić, że sposób skonstruowania postanowień o opłatach specjalnych jednoznacznie wskazuje na to, że stanowią one niedopuszczalne w polskim systemie prawa cywilnego kary umowne, zastrzeżone na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania świadczeń pieniężnych. Z tego względu, jak słusznie uznał Sąd Rejonowy, postanowienia te z mocy art. 58 k.c. są nieważne, zaś powództwo w oddalonej części – niezasadne.

Przekonując o zasadności żądania pozwu skarżący powołuje się na regulację art. 57 ust. 6 ustawy z dnia z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.). Wedle tego przepisu w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia badanych umów, w przypadku zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, związanego z ulgą przyznaną abonentowi, wysokość roszczenia z tytułu jednostronnego rozwiązania umowy przez abonenta lub przez dostawcę usług z winy abonenta przed upływem terminu, na jaki umowa została zawarta nie może przekroczyć wartości ulgi przyznanej abonentowi pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania. W świetle przytoczonej regulacji trudno przyjąć, by wskazany przepis stanowił samodzielną podstawę dla formułowania roszczenia, natomiast wprowadza on z pewnością granice dla żądania wywodzonego w związku z rozwiązaniem umowy z winy abonenta w sytuacji objętej hipotezą cytowanej normy. Jednakże dla przyjęcia zasadności tak ukształtowanego roszczenia koniecznym jest przede wszystkim precyzyjne określenie jego podstawy prawnej. W treści umowy strony określiły analizowane roszczenie przez odwołanie się do pojęcia kary umownej, jednakże z uwagi na bezwzględnie obowiązujące regulacje kształtujące dopuszczalność kary umownej, tak ujmowane żądanie powoda nie mogło się ostać.

Kierując się przedstawioną argumentacją, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.